

Posudek na dizertační práci kolegy Mgr. Zbyňka Zichy „Filosofie výchovy a hermeneutika chórismu“

Anna Hogenová

Dizertace kolegy Mgr. Zbyňka Zichy patří k nejlepším pracím za několik předchozích let. Je čistě filosofická, autor prokázal znalost a porozumění velmi obtížným filosofickým dílům významných evropských a jiných autorů. Porozumění fenomenologii a hermeneutice je velmi hluboké se souvislostmi penetrujícími do filosofie výchovy. Současně je autor velmi zaníceným filosofem výchovy a vzdělávání a připojuje se k mnoha hlasům v současné době, které volají po hlubším vzdělání v ontologii a gnozeologii. Dizertant nám vysvětluje základní předpoklady myšlení myšleného, podtrhuje smysl tázání, úlohu dialogu, smysl rodící se z kontextu, z pozadí, jehož konečnou podobou je právě chórismós. Podtrhuje filosofii výchovy nikoli jako vědu mezi mnoha ostatními, ale jako filosofii vlastní, a tím jen proloupuje dnes již zapomenutou starou řeckou intenci táhnoucí se od Platóna po dnešek.

Všímá si privace, která je velmi důležitým filosofickým vodítkem ve stavu myslitelské nouze, propojuje ji s heideggerovskou „die Besorgenheit“ a představuje čtenáři horizont smyslu, ve kterém se vrátí k fenoménu chórismós, jenž ve filosofii hraje velmi důležitou a nikoli dost jasně akcentovanou úlohu. K tomu je dizertant veden temporalitou, tj. časovostí, která na rozdíl od aristotelské sukcesivity, přivádí recipienta k myšlení myšleného v přítomnosti, jež je obohacena výtěžky z podstatné minulosti a současně i rozvrhem směrem do budoucnosti. Tato myslitelská pozice tvoří ve filosofii to, čemu říkáme filosofický konnex, jenž je základem vzdělanosti a kultivovaného myšlení. Dnešní doba si na vzdělanosti váží více tezauru vědomostí v platnosti informací, které jsou pragmaticky využitelné ve výkonové společnosti, i tento pasus autor zvýrazňuje a vyslovuje se pro myšlení hluboké, které v sobě nese celky, jež

považuje s Patočkou, s Komenským a dalšími, za velmi zásadní a důležité. Vrací se důsledně až k počátkům, jež se dávají jen počínáním – počátkováním ve smyslu heideggerovského „der Anfang anfaengt“, rozumí tomuto myšlení, které je jednoduché a založené jen v uvlastnění s počátkem v „das Er-eignis“.

Uvědomuje si, že prožívat „totéž“ a prožívat „stejnosti“ je zásadně důležitým rozdílem právě pro filosofii výchovy a na ní založeném konceptu vzdělávání, které představuje péče o duši. Uvažování dizertanta je velmi poctivé a ryzí. Chórismós je chudobou počátečního myšlení, autor si uvědomuje, že řecké „tíhnutí ke svému místu“ (dnes intencionalita), je založeno v místu (chóra), které není původně obsaditelností ve smyslu topos; uvědomuje si, že požadavek každé věci tíhnout ke svému místu znamená i to, že i místo musí mít své správné „místo“. Ukazovacím pozadím pro místo jakožto „místo“ musí být chórismós jako prázdná nicota, jež umožňuje ukazování (fenomenalizaci) „místa“. K této plné prázdnotě je nutné dojít, pokud chce filosofický adept dospět k ideji ve smyslu vidu, eidos, pokud se chce dostat k hloubce myšlení myšleného. Proto patočkovský voják ve frontovém zážitku prožívá otřes ze ztráty všech jistot, to je právě plná nicota –chórismós. Práce kolegy Zichy vykazuje filosofickou poctivost, pochopení, schopnost propojování, tedy to, co je zapotřebí v tomto oboru lidského bytostného zájmu. Text je napsán velmi pěknou formou, s bohatou výrazovostí, i když je chvílemi patrné jisté poněkud hravé „rozměňování“ tématu do mnoha zrcadlových podob. V zásadě je však nutno velmi pozitivně ocenit tuto dizertaci, přináší nové vhledy do myšlení myšleného, a tím obohacuje filosofii výchovy, kterou dizertant pochopil jako filosofii par excellence. Jeho znalost dějinné problematiky filosofické povahy je obdivuhodná, stejně tak i obeznámenost se současnou filosofií. Dizertace splňuje podmínky kladené na toto řízení, jednoznačně doporučuji zahájit obhajobu.

V Praze dne 18. června 2015

prof. PhDr. Anna Hogenová, Csc.

